

POKLON JESENI

Dom
Petra Uzarja Tržič

DOM, KI IMA DUŠO

*»V starejših je modrost in izkušnja mladih,
v mladih pa je moč starejših«*

(dr. Franc Kramberger)

Izdano ob 25. obletnici Doma

Inv. Jno: 3523/2010

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

364.65-053.9(497.4 Trzič)

DOM Petra Uzarja (Trzič)

Poklon jeseni / Dom Petra Uzarja Trzič ; [glavni urednik
Zvonka Hočevar Šajatovič]. - Trzič : Dom Petra Uzarja,
2005

ISBN 961-238-473-8

1. Gl. stv. nasl. 2. Hočevar Šajatovič, Zvonka
220484352

DOM, KI IMA DUŠO

Skrb za starejše ima v Sloveniji dolgo tradicijo. Za nas, ki to poslanstvo opravljamo, pa je to svojevrstna obveza, da na prelomnici, ki jo zaznamujejo veliki demografski, socialni in ekonomski premiki, pretehtamo ustreznost sedanjega položaja in vloge varstva starejših oseb. Preveč enostavno bi bilo, če bi preprosto skrb za starejše enačili z domskim varstvom in zagotovitvijo ustreznega števila prostorskih kapacitet. Pred nami so večji izzivi in iz tradicije lahko črpamo moč za premagovanje današnjih ovir.

Stanovalci prihajajo v dom iz različnih razlogov, ki sploh niso pomembni. Pomembno pa je, da zaposleni damo vse od sebe, da naredimo dom topel in prijazen, da bi naši stanovalci ta Dom sprejeli za svoj dom in bi se v njem čim bolj prijetno počutili. Izraelci vsak dan v svoji molitvi prosijo: »Jonki pur« - ne zavrzi me, ne pozabi me. Osamljenost je ena največjih tegob starega človeka. Zato se moramo vsi skupaj potruditi, da se naši stanovalci ne bodo nikoli počutili osamljene. A za to nismo dovolj le zaposleni, predvsem svojci so tisti, zaradi katerih se stanovalci ne počutijo pozabljeni. Zaposleni stanovalcem lahko damo spoštovanje, prijaznost, razumevanje, strokovnost in fizično pomoč, ljubezen najbližnjih pa jim lahko dajo le oni sami. V kratkih verzih je avtorica Marta Šavli zelo slikovito izrazila občutke stanovalcev:

OD DOMA

Zguban obraz.

V kito spet pramen las ...

In roka, ki drhteča piše

sinu, ki je ne obišče.

Saj tu mi je lepo, toplo.

Vse imam, vse mi dajo,

kar morejo mi dati ...

Topline rok

svojih otrok

ji nihče, prav nihče

ne more dati.

Zato ne more spati.

Mati.

Zato v dalj zrejo njene oči.

Zato po licu solza ji drsi.

Ko bo vsak izmed nas dodal svoj kamenček pri gradnji poti, ki vodi iz osamljenosti k prijateljstvu, ko bo mozaik izpolnjen, takrat bodo srečni tudi naši stanovalci. Ne pustimo praznine v njihovi sliki!

Drevo požene korenine globoko in široko v zemljo. Starejše kot je, močnejše so korenine. Ko bi znalo govoriti, kaj vse bi nam povedalo ... Star človek je kot drevo – toliko doživetega, toliko misli, občutkov, zgodb in spominov. Mnogo neizgovorjene-ga, veliko veselja, veliko žalosti, veliko prečutih noči, veliko neodgovorjenih »zakaj«. A ko pride nov dan, ko posije sonce skozi okno, ko na hodniku srečamo prijazen obraz, ko porečemo: 173 prijateljev pod eno samo streho – kako velika družina. In skoraj 100 zaposlenih prijaznih ljudi, ki skrbi za veliko družino. In vsi skupaj pripomoremo k temu, da dom živi in diha, da ima dušo.

Zato živimo in se veselimo vsega, kar nam je dano. Največ veselja in lepote je v preprostih, vsakdanjih stvareh. Ljubezen je tista, ki nas osrečuje, je tisto, kar lahko damo soljudem, z njo osrečujemo, nagrajujemo in se zahvaljujemo. Ljubezen se ne meri, ljubezen je neizmerna. In bolj ko jo dajemo, več je imamo. Zato jo delimo tudi v prihodnje, ne skoparimo z njo. Norveški pregovor pravi, da SREČE NE SPOZNAŠ Z GLAVO, TEMVEČ S SRCEM. Ni treba, da je človek bogat, da lahko kaj podari. Vsi pa smo tako bogati, da lahko podarimo prijateljstvo, toplo besedo in iskren nasmeh. In to je zelo veliko.

Živimo v obdobju, ko premoremo zelo malo vere v sočloveka, zelo malo zaupanja v pripravljenost drugih, da bodo storili, kar je prav. Sama sem večni optimist in prepričana sem, da so ljudje v temelju dobri in da je spoštovanje ter razumevanje občutkov soljudi na preprosti človeški ravni učinkovitejše in pomembnejše od pisanih zakonov. Ljudje, ki živijo v skladu z etiko, so zagotovo srečnejši in bolj zadovoljni kot tisti, ki se na to ne ozirajo. In tega se zavedamo prav vsi zaposleni v tem domu, ki se trudimo, da bi bilo življenje v tem domu čim bolj domače, čim bolj prijetno in prijazno.

Zato iskrena hvala vsem sodelavcem za nesebično in požrtvovalno delo, kajti brez vas ta dom ne bi bil to, kar danes je: dom, o katerem gre dober glas daleč naokoli. Priznanja stanovalcev kot tudi njihovih svojcev pa nam dajejo moč, da s takšnim delom nadaljujemo in obenem obvezno, da naše delo še izboljšamo.

*Direktorica doma:
Mag. Zvonka Hočevar Šajatovič*

SKRB ZA OSTARELE NEKOČ ...

Socialna politika pred stotimi leti je le malo skrbela za ostarele in onemogle prebivalce, ki jih v tistih časih ni bilo veliko nepreskrbljenih, saj so bili to še to časi t.i. »tradicionalne družine«, ko so domači poskrbeli za ostarelega in bolnega svojca. Na podeželju je bil zanj določen »kot«. Bogatejši kmetje so si zgradili za stara leta preužitkarsko hišico. Tudi v meščanskih, obrtno-trgovskih in delavskih družinah so za ostarele člane družine poskrbeli doma. Za ljudi brez svojcev in brez premoženja pa je morala poskrbeti cerkev ali občina, kar je bilo za tiste čase zelo poniževalno.

Tudi v Trziču ni bilo nič drugače, zato starih in onemoglih revežev ni bilo veliko. Delovni ljudje (razen državnih uslužbencev) takrat niso dobivali svojih pokojnin, zato so bili mnogi prisiljeni beračiti, nekateri so za to celo imeli občinska potrdila oziroma dovolilnice. Ob petkih so hodili v trgovine, kjer so imeli trgovci pripravljene skledice, v katere so kupci in trgovci metali kovance za berače.

Dom na »Gubi«

Za tiste, ki pa niti beračiti niso bili več sposobni, je še za časa avstro-ogrske monarhije cerkev uredila ubožnico, to je bilo l. 1860, in sicer s pomočjo donatorjev. Ljudstvo jo je imenovalo »špital«, zlobneži so jo poimenovali »krepirchaus«, uradno pa se je imenovala »Tržiški ubožni zavod«. Za ostarele Tržičane je bila to resnično zadnja postaja in velika sramota, za nekatere celo zastrašujoča ustanova.

V tržiškem ubožnem zavodu je bilo 8 do 10 starčkov, t.i. občinskih revežev, za katere je do l. 1890 skrbela cerkvena uprava, kasneje pa so zavod prevzele občine (tržiška, šentanska in sv.katarinska). V ubožnici je za hišo in ljudi v njej dolgo skrbela gospa Marija Eržen, ki jo je plačevala občina; imela pa je tudi nekaj pomočnic, ki so za stare skrbele po svojih najboljših močeh.

Leta 1942 so Nemci popravljali cesto skozi Trzič in pri tem porušili dve hiši ob cesti. Ljudem, ki so v njih živeli, so morali najti nadomestilo, tako da so hišo, v kateri je bila ubožnica, dali Jurkovičevim. Ubožnico so po vojni preselili v hišo na Polakovi »Cenovi Gubi«. Ta je lahko sprejela do 30 ljudi. Upravnik tega doma je bil gospod Janez Babič, za stanovalce je skrbela neka družina, računovodske posle pa je opravljal gospod Jože Černigoj. Dom je deloval na principu samovzdrževanja, obdelovali so okoliška polja, gojili živino, manjkajoča sredstva pa je primaknila občina.

Žal pa stavba ni bila ustrezno grajena za dom, niti zaposleni niso bili usposobljeni za nego, čeprav je vsak po svojih najboljših močeh in znanju skrbel za stanovalce.

Socialni status se je po vojni za stare ljudi spremenil. Upokojenci so dobivali svoje pokojnine in če so plačevali oskrbo v domu, so hoteli za to tudi ustrezne storitve in pogoje za bivanje. Dom na »Cenovi Gubi« jim tega ni mogel nuditi, zato so odhajali v druge domove po Gorenjski. Leta 1953 se je število stanovalcev zmanjšalo na 7. Dom je deloval še do l. 1969, nato ga je takratni Sekretariat za zdravstvo in socialno varstvo zaprl, preostale stanovalce pa so preselili v preddvorski in jeseniški dom ...

... DO OTVORITVE DOMA PETRA UZARJA

Potrebe po domu za ostarele so se iz leta v leto povečevale, večina upokojencev v občini Tržič, ki jih je čakalo bivanje v domu za ostarele, je želela, da preživijo mirno starost v domačem kraju. Da bi to čim hitreje uresničili, je bil v Društvu upokojencev Tržič ustanovljen iniciativni odbor za gradnjo doma starostnikov, ki ga je vodil Mirko Brejc. Z gradnjo doma so se strinjali tudi občani in za financiranje gradnje l. 1976 izglasovali samoprispevek. Del sredstev je prispevala tudi takratna Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja iz namenskega sklada za gradnjo domov, investitorstvo pa

Svečanost ob otvoritvi Doma

je prevzela takratna Skupščina občine Tržič.

Dne 29. novembra 1978 je bil postavljen temeljni kamen, leto dni kasneje, 29. decembra 1979, pa je bil Dom starostnikov slavnostno odprt. Pred tem, točneje 21. marca 1979, je Občinska skupnost socialnega skrbstva Tržič na podlagi Zakona o socialnem skrbstvu in na podlagi programa gradnje splošnega socialnega zavoda za organizirano varstvo odraslih v občini Tržič, sprejela odločbo o ustanovitvi Splošnega socialnega zavoda za varstvo odraslih v ustanavljanju s

popolno odgovornostjo. Kasneje je bilo sprejeto ime zavoda in sicer Dom Petra Uzarja. Ustanovitelj zavoda je bila tako Občinska skupnost socialnega skrbstva Tržič.

Prvi stanovalci so v dom prišli 7. aprila 1980. Dom je imel takrat zmogljivost 150 ležišč, vodila ga je direktorica Ana Marija Hafner, delo s stanovalci pa so opravljali strokovno usposobljeni kadri.

... DOM PO 25 LETIH

V 25 letih je dom doživel veliko sprememb, tako na stavbi kot pri kadru. Direktorji, ki so vodili dom: Ana Marija Hafner, Danijela Mešič in Rudi Kolman, so se po svojih najboljših močeh trudili za napredek doma. A ker so bile brošure izdane ob 10., 15. in 20. obletnici doma in ker je dom osredotočen v sedanost in prihodnost, se bomo sprehodili le skozi zadnjih pet let delovanja.

Od decembra leta 2001 dom vodi mag. Zvonka Hočevnar Šajatovič. Danes ima dom 173 ležišč (4 triposteljne, 60 dvoposteljnih in 41 enoposteljnih sob), zaposlenih je 92 delavcev v rednem delovnem razmerju in 6 javnih delavcev. Visoka strokovna usposobljenost kadra, nenehno strokovno izobraževanje in usposabljanje ter spoštovanje etičnih načel socialnega varstva pa zagotavlja kakovostno in prijazno skrb za stanovalce.

Tudi stavba je doživela veliko sprememb: samo v zadnjih petih letih smo popolnoma prenovili fizioterapijo, pralnico, hladilnice, ambulanto, čitalnico, kuhinjo varovanega oddelka, tri kopalnice oddelkov, ku-

rilnico, osebno dvigalo, na novo smo pridobili kapelo, zamenjali smo večino opreme v kuhinji, nabavili 25 sodobnih negovalnih postelj, dva osebna avtomobila za pomoč na domu in prevoze za potrebe doma, namestili smo zunanje žaluzije, da stanovalcem poleti ne bo prevroče. Stavba je redno vzdrževana, prepleskani so vsi opaži in balkoni, okolica je lepo vzdrževana.

Ko smo imeli jeseni na obisku gostjo iz Anglije, so na njenem predavanju predstavniki vseh domov Slovenije in predstavniki slovenskih bolnišnic izvedeli: dom v Tržiču je poln življenja in diši.

... VIZIJA DOMA

Demografski in socialni trendi kažejo, da smo na pragu družbenega staranja, ki bo v razvitih deželah dosegel svoj vrhunec v prvi polovici enaindvajsetega stoletja.

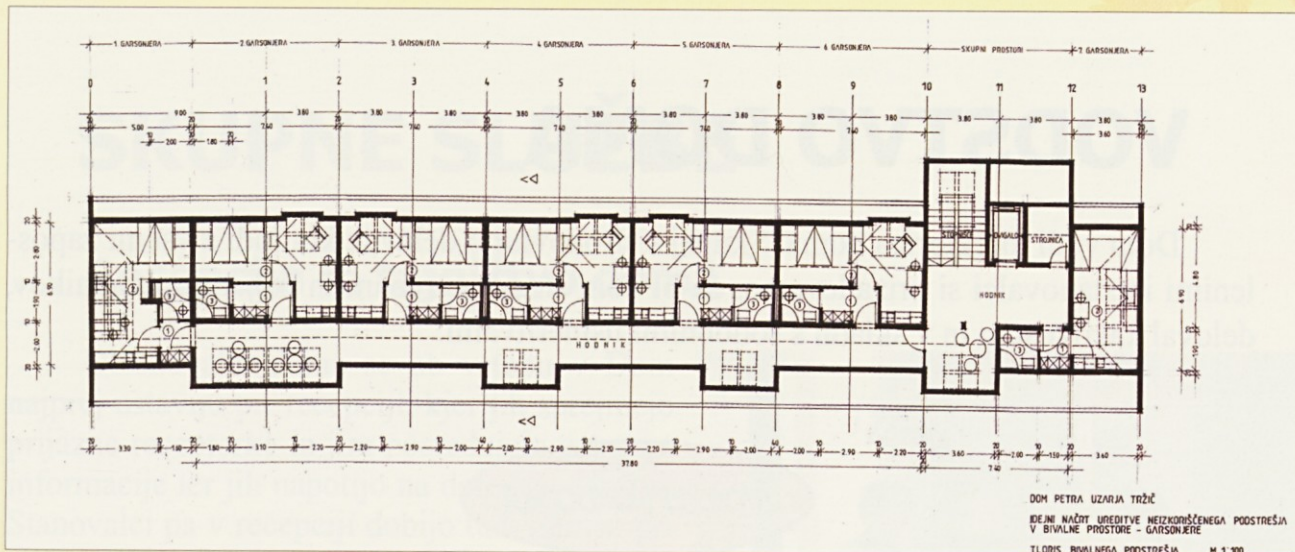
Slovenija se, kot druge evropske države, sooča z velikimi demografskimi spremembami, za katere je značilno hitro naraščanje deleža starejših oseb v celotni populaciji in zniževanje rodnosti. Gerontologinja J. Billighen je leta 1995 zapisala: »Pred dvajsetimi leti je bil problem v tem, da smo imeli čedalje več starih ljudi, zdaj pa je v tem, da so čedalje mlajši.«

Glede na sedanjo rast prebivalstva in dviganje starostne meje, pričakujemo, da bo leta 2020 vsak peti prebivalec starejši od 65 let (neuradni podatek: januarja 2003 naj bi bilo v Sloveniji 80 ljudi, starih 100 let in več, kar je natančno 100 odstotkov več kot leta 1996. Od teh naj bi bilo le sedem moških).

Da bi bili vsaj korak pred potrebami trga, načrtujemo v srednjeročnem obdobju:

- urediti nov varovan oddelek, zgrajen in organiziran po sodobnih metodah dela z dementnimi osebami, kajti enormna rast števila oseb s tovrstnimi diagnozami zahteva čimprejšnjo rešitev;
- prenoviti prostore in urediti dnevno in začasno varstvo ter občasne namestitve starejših, ko bi njihovo svojci potrebovali oddih ali imeli nujne opravke;
- izdelati 7 mansardnih garsonjer, kjer bodo stanovalci samostojni, pa vendar jim bo na voljo vsa oskrba in nega, ki bi jo potrebovali;
- adaptirati notranje prostore (jedilnico, preostale kopalnice, prenoviti opremo sob in zagotoviti sodobne negovalne postelje vsem stanovalcem,...);
- urediti prezračevanje (klimo) v jedilnici, kuhinji in pralnici ter izolacijo podstrešnih prostorov, zamenjati kritino,...;
- razširiti pomoč na domu na čim večje število uporabnikov, z možnostjo nudenja tudi storitev nege (kar pomeni, da bodo uporabniki deležni zdravstvene nege, fizioterapije in delovne terapije, enako kot stanovalci domov za starejše - danes zakon omogoča le oskrbo);
- postati svetovalni center za potrebe starejših, kjer bo mogoče dobiti celovite informacije o reševanju potreb s področja socialnovarstvenih storitev;
- organizirati predavanja in posvete tudi za »zunanje« starejše osebe ter vključevanje njih in njihovih svojcev na prireditvah doma;
- vključiti čim več prostovoljcev, ki bodo stanovalcem doma prinašali utrip okolice in jim z druženjem in pomočjo lepšali jesen življenja.

Idejni načrt ureditve podstrešja

Zavedamo se, da je za vsako investicijo potreben denar. A skupaj, korak za korakom bomo zmogli.

Ljudje imajo pravico do nedotakljivosti in spoštovanja njihovega dostojanstva. Vsak ima svoj značaj in je zanj odgovoren. Zato mora biti njegovo življenje spoštovano in sprejeto takšno, kot je. Zaposleni v socialnih ustanovah imajo pravico do lastnega izražanja, človeških pogojev dela in varnosti zaposlitve. Vsakdo pa se mora zavedati, da je dom za starejše občane ustanova, kjer živijo ljudje, je institucija, ki ni nikoli gotova, ki je vedno v gibanju, je proces, ki se stalno razvija, raste, se povečuje. Nikoli ne smemo pozabiti osnovnih principov vedenja: skrb, spoštovanje, občutek neodvisnosti in svobode.

Ustvariti dobro oskrbo, nego in pomoč za stare ljudi pomeni ustvariti okoliščine in pogoje za dobro, visoko kakovostno oskrbo v prihodnosti, ki jo stari ljudje še kako zaslužijo.

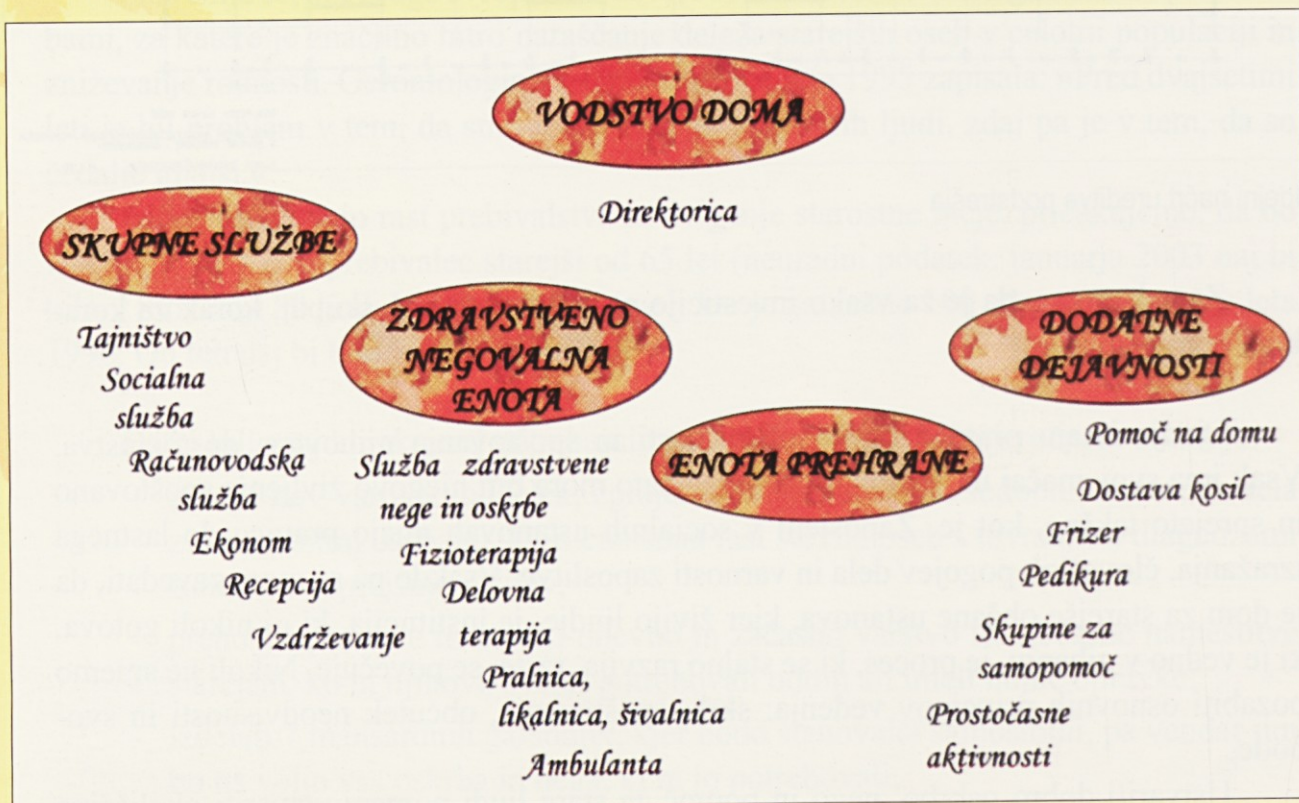
DOM DANES

V domu je nastanjenih 173 stanovalcev, za katere skrbi 92 redno zaposlenih delavcev in 6 javnih delavcev.

VODSTVO DOMA

Dom vodi direktorica doma. Skupaj s strokovnimi delavci, kot tudi z vsemi zaposlenimi in stanovalci si prizadevamo, da bi dom sledil potrebam in željam uporabnikov, deloval kakovostno in v skladu s sodobnimi usmeritvami.

Svet doma je organ upravljanja, ki ga sestavljajo predstavniki vlade, občine, stanovalcev in delavcev doma in odloča o vseh pomembnih zadevah. Zelo pomembno vlogo pri odločanju ima odbor stanovalcev, saj so uporabniki storitev tisti, zaradi katerih je dom ustanovljen. Najboljši nadzorni organ pa so stanovalci sami in njihovi svojci.

Delavci, katerih delo je organizirano znotraj oddelkov in služb, skrbijo za dobro počutje vseh uporabnikov in nemoteno delovanje doma.

SKUPNE SLUŽBE

Recepcija in tajništvo doma

Obiskovalci doma se ob vstopu v Dom najprej ustavijo pri recepciji, kjer jih sprejmejo prijazne receptorke in jim posredujejo ustrezne informacije ter jih napotijo na določene službe. Stanovalci pa v recepciji dobijo tudi pomoč pri telefoniranju iz javne govornice, pisanju pisma, napitku iz avtomata in druge manjše usluge. Poleg tega so receptorke tudi prvi »glas« Doma preko telefona, saj so tudi telefonistke. Receptorke pogosto sodelujejo tudi s tajnico, ki prav tako obiskovalcem in stanovalcem posreduje določene informacije o dogajanju v Domu ali namestitvi v Dom. Delo tajnice sicer ni neposredno povezano s stanovalci, vendar se z njimi vsak dan srečuje in jim po svojih močeh pomaga pri reševanju njihovih problemov.

Socialno delo

Socialno delo v domovih je prva in končna postaja vsakega, ki vstopa v hišo. Pogosto se zgodi, da starostnik nima dovolj časa, da bi se pripravil na prehod v ustanovo, predvsem takrat ko zboli ali ko o njem odločajo drugi. Prihod v dom ni navadna selitev, temveč sprejemanje drugačnega načina življenja v drugem okolju in z drugimi ljudmi, kar je za starostnika še bolj obremenjujoče. S sistematičnim in strokovnim pristopom posamezniku in njegovim bližnjim, ki so prav tako ali še bolj nemočni ob sprejemanju takih odločitev, je možno vsaj delno olajšati stiske in negotovosti, ki jih prinašajo s seboj.

Skrbna priprava bodočega stanovalca na domsko življenje omili ta prihod. Prizadevamo si, da vsak dobi čim več informacij in vtisov o našem vsakdanu. Za čim boljše vključitev v domsko življenje želimo zagotoviti vsakemu posamezniku kakovostno bivanje v skladu z njegovimi željami, sposobnostmi in specifičnimi potrebami, upoštevajoč zmožnosti doma. Osnova za izvajanje celovite obravnave posameznika so stanovalčeve individualne potrebe, ki se oblikujejo glede na njegovo bio-psihosocialno stanje.

Najtežje je, ker ne moremo, zaradi prezasedenosti domskih kapacitet, pomagati prosilcem takoj, ko to potrebujejo. Zato te stiske vsaj delno omilimo, ko ponudimo takojšnja pomoč na domu.

Sprejem v dom

O sprejemu v Dom odloča tričlanska komisija za sprejem, premestitev in odpust stanovalcev v sestavi direktorice Doma, socialne delavka in vodje službe zdravstvene nege in oskrbe na način in po postopku, ki ga določa PRAVILNIK o postopkih pri uveljavljanju pravice do institucionalnega varstva (Ur. l. RS št. 38/04) in Hišni red doma. Cene institucionalnega varstva določata ustanovitelj in svet doma v skladu s Pravilnikom o metodologiji za oblikovanje cen socialno varstvenih storitev (Ur. l. RS št. 36/02 s spremembami). Po potrebi komisija povabi k sodelovanju tudi domskega zdravnika.

Prednost pri sprejemu imajo občani občine Tržič glede na datum oddaje popolne prošnje s pogojem, da je na voljo primerno prosto mesto glede na zdravstveno stanje kandidata. Obrazce za sprejem lahko vsak kandidat dobi v domu ali na spletnih straneh www.ssz-slo.si. K prošnji mora priložiti:

- potrdilo o državljanstvu
- potrdilo o stalnem prebivališču oz. dovoljenje za stalno bivanje oz. fotokopijo osebne dokumenta
- zdravniško mnenje o zdravstvenem stanju, staro največ mesec dni
- dokazilo o višini prejemkov (pr/ zadnji odrezek pokojnine)
- izjavo o (do)plačilu storitve s strani tretje osebe

Medsebojne pravice in obveznosti glede zagotavljanja socialno varstvenih storitev in plačila stroškov Dom in stanovalec oziroma pooblaščen oseba uredita z dogovorom.

S sprejemom v Dom pridobi stanovalec pravico do primerne nastanitve, prehrane, oskrbe, zdravstvene nege, fizioterapije in delovne terapije v skladu z normativi in standardi. Kriteriji razvrščanja stanovalcev v kategorije oskrbe so določeni s posebnim predpisom.

Sprejemi v Dom se opravijo praviloma med tednom, od ponedeljka do petka med 8. in 12. uro.

Za starega človeka je temeljni problem odhod iz domačega okolja z razpredeno mrežo sosedov in znancev. Da bi omilili ta najtežji prehod v življenju, je potrebno pripraviti starostnika na ta dogodek. Prav tako njegove svojce, ki imajo zaradi čustvene navezanosti in nemoči, da se sami niso dovolj angažirali, še večje stiske.

Pred sprejemom je zaželen obisk na domu pri bodočem stanovalcu, vsaj v težjih bolj zapletenih primerih. Skozi izvajanje pomoči na domu mnogi bodoči stanovalci lažje sprejmejo ta prehod v dom. Poznajo naše osebe, imajo že stik z domom - ko dobivajo različne informacije iz doma, rože ob rojstnih dnevih, velikonočne in božične dobrote, se tako postopoma približujejo odločitvi odhoda iz domačega okolja v dom.

Stanovalca in njegove svojce sprejmeta v Dom socialna delavka in vodja službe zdravstvene nege in oskrbe, ki mu razkažeta dom, ga seznanita s hišnim redom, sostanovalci in delavci.

Ob vselitvi stanovalec prinese naslednje dokumente:

- veljavni osebni dokument (osebna izkaznica, potni list ali vozniško dovoljenje),
- zdravstveno izkaznico,
- davčno številko .

Premestitve in odpusti stanovalcev

Stanovalec je v dom sprejet na prosto posteljo. Zaradi različnosti značajev in potreb pa lahko stanovalca na njegovo željo ali željo svojcev kasneje premestimo, ko je na voljo drug, primernejši prostor.

Stanovalec, ki želi oditi iz doma, da odpoved ustno na zapisnik ali pisno socialni delavki ali vodji službe zdravstvene nege in oskrbe 15 dni pred odhodom. V primeru predčasnega odhoda za čas odpovednega roka plača enako višino kot velja v primeru začasne odsotnosti stanovalca.

Stanovalec ali njegovi svojci ob odhodu pisno potrdijo prevzem stvari, ključke od sobe pa oddajo socialni delavki ali odgovorni medicinski sestri.

Ob smrti stanovalca je zaželeno, da svojci takoj, najkasneje pa v treh dneh prevzamejo vse njegove premičnine in obleko, v zakonitem roku poravnajo finančne obveznosti in podpišejo izjavo o poravnavi medsebojnih obveznosti.

Odpust oziroma premestitev v drugo ustanovo je možen tudi na podlagi Pravilnika o sprejemu, premestitvi in odpustu stanovalca doma zaradi grobega ali žaljivega odnosa do sostanovalcev, zaradi medsebojnega obračunavanja, pijančevanja in razgrajanja ali namernega povzročanja škode in podobno.

Stanovalec je lahko odpuščen tudi, kadar zavezanec za plačilo institucionalnega varstva dva meseca zapored ne poravna svojih obveznosti do doma.

V primeru lažjih kršitev lahko direktor izreče disciplinski ukrep javni opomin.

Finančno računovodska služba

V finančno računovodski službi evidentiramo vse poslovne dogodke, ki se nanašajo na poslovanje doma, med drugim tudi obračun oskrbnin in žepnin stanovalcev.

V naši službi delujeta dve blagajni: v glavni blagajni se opravljajo vsa vplačila in izplačila, ki se nanašajo na poslovanje doma. Veliko svojcev, včasih pa tudi stanovalci sami, plačajo oskrbnino neposredno na blagajni doma. V blagajni stanovalcev pa se vodijo deponirana sredstva stanovalcev, ki enkrat ali po potrebi večkrat tedensko lahko dvignejo ali položijo v hrambo denar, ki ga trenutno ne potrebujejo. Stanovalci, ki želijo, da se preko doma opravljajo plačila iz njihovih prihrankov, podpišejo pooblastilo, s katerim pooblašča delavce računovodske službe za plačila njihovih računov.

Tako se, kljub temu da delo poteka v pisarni, srečujemo tudi s stanovalci in jim skušamo pomagati pri reševanju njihovih težav.

Vzdrževanje

Za redno vzdrževanje doma in njegove okolice, za to, da nam je toplo, za to, da hiša cveti zaradi cvetja in ne zaradi nepopleskanih balkonov, skrbita vzdrževalca doma. Nanju pa se še kako radi obračajo stanovalci s svojimi osebnimi težavicami, od pokvarjenega televizorja do mobitela.

ZDRAVSTVENA NEGA IN OSKRBA

Služba zdravstvene nege in oskrbe

Vodja službe zdravstvene nege in oskrbe
Judita Eržen

Zdravstveno negovalna enota je največja enota doma, ki izvaja vso zdravstveno nego in oskrbo 365 dni v letu, 24 ur na dan. Stanovalcem Doma nudimo njihovi starosti in zdravstvenemu stanju primerno oskrbo, zdravstveno nego, fizioterapijo in delovno terapijo.

Zdravstvena nega in oskrba starostnika je usmerjena v vsestransko pomoč pri opravljanju vseh življenjskih aktivnosti, hkrati pa jim želimo ohraniti največjo možno mero samostojnosti in neodvisnosti. Upošteevamo cilje sodobne gerontološke zdravstvene nege. Starostnika obravnavamo celostno in v skladu z njegovimi fizičnimi, psihičnimi in socialnimi potrebami. Glede na obseg pomoči, ki jo starostnik potrebuje, Dom stanovalcem zagotavlja:

- oskrbo I, II, III/1 in III/2;
- zdravstveno nego I, II, III in IV;

Posebna pozornost je namenjena negibljivim stanovalcem, ki so v celoti odvisni od nege in pomoči negovalnega osebja.

Strokovno usposobljeno osebje pod vodstvom glavne sestre in dveh oddelčnih sester skrbi za celovito strokovno izvajanje zdravstvene nege in oskrbe, stanovalcem in njihovim svojcem pa so vedno na voljo pri reševanju morebitnih težav ter dajanje informacij o stanju stanovalcev.

Za dementne stanovalce imamo organizirano varstvo na varovanem oddelku, saj potrebujejo stalen nadzor in poseben pristop.

Stanovalci se dobro počutijo, če so ljudje okoli njih prijazni in spoštljivi, jim dajejo občutek varnosti, zanesljivosti in strokovnosti.

Pomemben del k dobremu počutju pa doprinesejo strežnice in čistilke doma, ki vestno skrbijo za urejen izgled sob, sanitarij, balkonov in skupnih prostorov Doma, in medtem ko čistijo sobo - njihov mali dom, znajo z razumevanjem prisluhniti tudi stanovalčevim osebnim željam in tegobam.

Varovan oddelek

Varovan oddelek je namenjen tistim stanovalcem, ki niso več sposobni zagotoviti varnega bivanja sebi in drugim.

V pritličju desnega trakta doma je nameščenih 22 stanovalcev z lažjo in težjo obliko demence. Specifika dela s stanovalci na tem oddelku se razlikuje od drugih oddelkov ravno zaradi strukture stanovalcev. Zaželeno je, da je ekipa zaposlenih stalna, kolikor to dopušča organizacija dela na drugih oddelkih. Pomembno je, da z dementnimi stanovalci

Psička Lara čuti prijaznost stanovalcev

delajo tisti, ki imajo radi to delo, saj je psihično precej obremenjujoče, zato je potrebno stalno strokovno izpopolnjevanje in redni tedenski sestanki ekipe, na katerih se rešuje aktualna problematika.

Delo z dementnimi stanovalci poteka po posebnem programu, katerega nosilec je delovna terapevtka. Program zajema načrtovane namenske aktivnosti, potrebno pa je sprotno prilagajanje glede na počutje in razpoloženje stanovalcev. Velik poudarek je na čim večji samostojnosti v aktivnostih dnevnega življenja (skrb za sebe: osebna higiena v okviru njihovih zmožnosti, urejen videz,...), vključevanje v gospodinjske aktivnosti in druge aktivnosti, ki jih še zmorejo (delo na vrtu), ročna dela, ohranjanje telesne kondicije (telovadba, sprehodi), stik z domačimi živalmi, skrb za kulturne in duhovne potrebe, skrb za družabno življenje in sprostivne aktivnosti, vse to pa znatno vpliva na večjo kakovost bivanja dementnega stanovalca.

Vrtičkarji

Izrednega pomena je stik s svojci. Ob sprejemu na oddelek dobijo svojci poseben vprašalnik, s katerim želimo dobiti čim več informacij o stanovalcu glede njegovih navad, načina življenja pred prihodom v dom, njegovih potreb in želja.

Zima bo dolga

»Ah ta sladkorna«

Kasneje je sodelovanje s svojci sprotno, glede na potrebe, občasno pa organiziramo tudi sestanke s strokovnimi predavanji, na katerih želimo svojce čim bolj seznaniti z boleznijo.

Na oddelku želimo ustvariti prijetno, domače vzdušje, obravnava je individualnega značaja, potrebno je veliko prilagajanj, razumevanja, pozitivnega odnosa in znanja s področja demence. Vse to se kaže tako v zadovoljstvu stanovalcev na oddelku, ki se počutijo varne in nam zaupajo, kot svojcev, ki se zavedajo, da so njihovi domači v dobrih rokah.

Ambulanta

V ambulanti delajo zdravnik splošne medicine in zdravnika specialista (fiziater, psihiater), ki skrbijo za zdravje in dobro počutje stanovalcev. Stanovalce, ki niso sposobni priti do ambulante, zdravnik obišče v njihovih sobah.

Domski zdravnik odreja način zdravljenja, predpisuje diete ter fizioterapevtske storitve. Stanovalcem, ki se jim poslabša zdravstveno stanje in potrebujejo več pomoči, zdravnik na željo svojcev napiše predlog za dodatek za pomoč in postrežbo.

Zdravnik splošne prakse prihaja v Dom štirikrat tedensko v dopoldanskem času, psihiater in fiziaterinja pa dvakrat mesečno.

V času odsotnosti domskega zdravnika (v nujnih primerih) kličemo dežurnega zdravnika iz Zdravstvenega doma Tržič.

Podaljšana roka zdravnika so medicinske sestre in bolničarji, ki so pozorni na potrebe po zdravstveni negi stanovalcev in so na voljo vedno, kadar jih le-ti potrebujejo.

Zdravnik se s stanovalci najprej pogovori...

...nato pa jih »pretipa« Naša mala lekarna

stih in napotitve v bolnišnice. V primeru, ko zdravnik presodi, da stanovalac potrebuje strokovno spremstvo (medicinsko sestro), le-to zagotovi zdravstveni dom, za laična spremstva pa so dolžni poskrbeti svojci. Ker pa se zavedamo, da svojci vedno ne morejo, organiziramo spremstva in prevoze tudi v domu, storitev pa se obračuna v skladu s cenikom, ki ga potrdi svet doma.

Svojce o napotitvi v bolnišnico redno obveščamo, vendar šele, ko dobimo iz bolnišnice informacijo, da bo stanovalac hospitaliziran.

Zdravnik je svojcem in stanovalcem vedno na voljo tudi za vse informacije o zdravstvenem stanju stanovalcev.

Fizioterapija

strokovno delo, hkrati pa mora prostor nuditi prijetno klimo tudi za naše uporabnike-stanovalce, ki jim skušamo nuditi dobro počutje, ugodje in varnost.

Delo fizioterapevta je organizirano tako, da poleg individualnih obravnav potekata vzporedno še vzdrževalni program in vsakodnevne skupinske terapevtske vaje. Aktivnosti potekajo po urnikih, ki jih tedensko pripravlja fizioterapevt. Pri vsaki odločitvi o izbrani fizioterapevtski obravnavi je potrebno kontinuirano sodelovanje terapevta z domskim zdravnikom in specialistom fiziatrom.

Enkrat mesečno je v ambulanti organizirano merjenje krvnega tlaka, krvnega sladkorja in tehtanje.

Vsak torek je na enem od oddelkov vizita, ko zdravnik v spremstvu medicinskih sester, fizioterapevte in delovne terapevte ter socialne delavke stanovalce obišče v sobah in vsakega posebej obravnavamo individualno.

Ambulantna sestra poskrbi za naročanje stanovalcev pri speciali-

Obravnavna naših stanovalcev je timska. V timu nastopajo različni profili: negovalno osebje, medicinske sestre, delovni terapevti, socialni delavec, fizioterapevt, zdravnik splošne medicine ter specialist fizikalne medicine in rehabilitacije. Naši stanovalci so tako istočasno obravnavani s strani vseh strokovnih zdravstvenih delavcev, boljši je pretok informacij med delavci, pomembno pa je tudi medsebojno posredovanje izkušenj in mnenj. Nepogrešljiv član tima pa je stanovalec sam. Dati mu je treba možnost, da kot enakopraven član rehabilitacijskega tima kar največ prispeva k učinkovitosti svoje rehabilitacije.

Prihod v dom je za starostnika stresna situacija, prizadet je tako zaradi bolezni, fizične oslabelosti, največ pa seveda zaradi spremembe okolja. Zato

je zelo pomemben odnos, ki ga fizioterapevt vzpostavi s stanovalcem. Odnos temelji na spoštovanju in zaupanju, kar bistveno pripomore k uspešnosti v sami rehabilitaciji.

Delovna terapija

Delovna terapija je stroka, ki pokriva področje zdravstvene in socialne dejavnosti. Posamezniku omogoča, da kljub fizičnim ali duševnim omejitvam lahko opravlja zanj pomembne naloge in uresničuje vloge v vsakdanjem življenju z najvišjo možno mero neodvisnosti in samostojnosti.

Delovna terapija se je zapisala pomoči človeku pri iskanju možnosti za izvajanje tistih namenskih aktivnosti, ki sestavljajo njegovo življenje in mu prinašajo smisel ter zadovoljstvo tudi takrat, ko se sposobnost za to bistveno spremeni ali zmanjša zaradi bolezni, poškodbe ali staranja.

Deluje na treh področjih človekovega delovanja:

- skrb za sebe:

- ohranjanje, obnavljanje in učenje dnevnih aktivnosti (osebna higiena, oblačenje, hranjenje, transfer, obvladovanje življenjskega okolja)
- uporaba drobnih ortotskih in ortopedskih pripomočkov ter prilagoditve okolja

Sem spadajo tudi spremljevalne aktivnosti za dvig oz. izboljšanje izvedbe gibov, dvig mišične moči, splošne psihofizične kondicije in izboljšanje intelektualnih sposobnosti ter vse skupaj osmisлити v aktivnostih vsakodnevnega življenja.

Cilji:

- čim večja in čim daljša samostojnost pri opravljanju vsakdanjih aktivnosti
- izboljšanje samopodobe in s tem kvalitetnejše življenje

- produktivnost

Prihod v dom je velika in zahtevna sprememba, za prenekaterega starostnika tudi težka. Na novo si je potrebno organizirati dnevni ritem življenja. Delovni terapevt pomaga starostniku pri iskanju tistih aktivnosti, s katerimi zaživi v novem okolju:

- zaposlitve, vključevanje stanovalcev v njih ustrezna opravila (ohranjati aktivnosti, ki jih še zmore in zna ali pa se želi naučiti novih, pomoč pri hišnih opravilih in urejanju okolice,...)
- vzpostavljanje novih in ohranjanje starih stikov
- organizacija in vodenje aktivnosti (gospodinjske aktivnosti, delo na vrtu,...)

Cilji:

- aktivno preživljanje dneva
- ohranjanje fizičnih in intelektualnih sposobnosti ter dobrega počutja
- osmišljanje življenja in aktivno odločanje o svojem lastnem poteku življenja

- prostočasne aktivnosti

Te so namenjene celotni domski skupnosti in so zelo pestrih oblik in vsebin (prireditve, izleti, praznovanja rojstnih dni, praznovanja koledarskih praznikov, kreativne delavnice, biblio-terapija, ohranjanje narodnih izročil, petje, pikniki, obiski razstav, družabna meddomska srečanja, medgeneracijska srečanja,...)

Cilji:

- povezovanje, medsebojno spoznavanje in sprejemanje
- razvedrilo, sprostitev, zadovoljevanje duhovnih in kulturnih potreb
- svobodno izražanje in ohranjanje ustvarjalnosti
- samopotrditvev in izboljšanje samopodobe
- krepitev psihofizičnih sposobnosti ter povezovanja doma s širšo družbeno skupnostjo

Narava delovnega terapevta zahteva celosten, humanistični pristop k človeku. Zavezuje ga h kakovostnemu, profesionalnemu in nenazadnje človeškemu odnosu.

Delovni terapevt načrtujemo aktivnosti izrazito individualno, izvajanje pa poteka tako individualno kot skupinsko.

Glavni namen in smoter delovne terapije v domu pa je pomagati posamezniku, starostniku, ki je v zadnjem obdobju svojega življenja iz katerega koli razloga odtrgan iz domačega okolja, ohraniti najvišjo možno mero delovanja, dostojanstva ter doseči čim višjo stopnjo kakovosti bivanja.

Pralnica, likalnica in šivalnica

V domski pralnici peremo, sušimo in likamo vse domsko perilo kot tudi osebno perilo stanovalcev.

Domsko osebje poskrbi za odnašanje umazanega perila v pralnico ter prinašanje čistega in zlikanega perila nazaj v sobe stanovalcev.

Izdelki pridnih rok stanovalcev

Vsakemu novo sprejetemu stanovalcu ob sprejemu domska šivilja oštevilči osebno garderobo in perilo. Pod isto številko se nato označujejo tudi vsa dodatno prinesena oblačila. Tako preprečimo morebitne zamenjave pri pranju in sortiranju perila.

Šivilja opravlja tudi manj zahtevno šivanje.

ENOTA PREHRANE

Kuhinja

Jedilnica in kuhinja sta v vitalnem delu naše hiše. Kuhinjo smo v preteklih letih posodobili, ravno tako kletne prostore, kjer so hladilnice in priročna skladišča.

V enoti prehrane so zaposleni: vodja enote, 4 kuharji, 3 kuhinjske pomočnice in 3 servirke.

Redno pripravljamo 5 obrokov dnevno za naše stanovalce: zajtrk, kosilo, dopoldanska in popoldanska malica ter večerjo. Zavedamo se, da je okusna in zdrava prehrana pomembna v

vseh življenjskih obdobjih, saj vpliva na kakovost našega življenja, prehranski status in zdravje. Zato pri pripravi hrane upoštevamo kombinacijo:

- priporočene zdrave prehrane
- tradicionalne ali ljudske prehrane in
- alternativno prehrano

Obroki so pripravljani po načelih varovalne prehrane, pripravljamo pa tudi jedilnike z dietno prehrano in sicer za sladkorne, žolčno – želodčne bolnike in bolnike s putiko.

Pri pripravi jedilnikov upoštevamo naslednja priporočila:

- pripravljamo raznovrstna živila v ustreznih količinah
- varčujemo z maščobami, sladkorjem in soljo
- skrbimo, da je na jedilniku vedno zadostna količina sadja in zelenjave
- poskrbimo za dovolj tekočine
- kuhamo in pečemo z malo vode in maščob
- ne uporabljamo previsokih temperatur pri pripravi hrane
- vzdržujemo dobro higiensko prakso
- pozornost namenjamo dobremu počutju pri jedi

Posebno pozornost posvečamo pripravi jedi ob koledarskih praznikih, rojstnih dnevih, srečanjih, piknikih.

Pripravljamo pa tudi kosila za zunanje uporabnike.

DODATNE DEJAVNOSTI

Pomoč na domu in dostava kosil

Pomoč na domu obsega socialno oskrbo upravičenca v primeru invalidnosti, starosti ter v drugih primerih, ko socialna oskrba na domu lahko nadomesti institucionalno varstvo.

Storitev pomoč na domu je namenjena

- osebam, starejšim od 65 let, ki lahko z občasno ali nekajurno pomočjo bivajo v domačem okolju brez institucionalnega varstva;
- osebam, mlajšim od 65 let, ki so potrebne pomoči zaradi invalidnosti ali slabega zdravstvenega stanja;
- osebam s statusom invalida, ki so nesposobne za samostojno življenje, vendar jim občasna ali stalna pomoč lahko nadomesti institucionalno varstvo;
- družinam kronično bolnih otrok ali otrok z motnjami v telesnem in duševnem razvoju, ki jim uporaba storitve nadomešča institucionalno varstvo.

Razvoz hrane

Negovalka na bolnikovem domu

Pomoč na domu se izvaja s ciljem izboljšati kakovost življenja starejših in bolnih oseb in invalidov, da bi lahko čim dlje ostali doma, v svojem domačem okolju, dokler sprejem v institucionalno varstvo ni nujen.

Frizer

Za lepši videz, večjo samozavest in dobro počutje stanovalcev skrbi frizerka, kamor še posebej stanovalke pred večjimi prazniki redno zahajajo.

Stanovalcem je na voljo od ponedeljka do petka med 7. in 15. uro, ob ponedeljkih, sredah in petkih pa imajo prednost moški za britje in striženje.

Pedikura

Za lajšanje težav s stopali in preprečevanje morebitnih komplikacij imamo dvakrat mesečno organizirano pedikuro. Stanovalci kot tudi zunanji uporabniki se lahko naročijo v recepciji doma.

Prostovoljno delo

Osamljenost doživlja človek intimno, občuti jo glede na to, koliko ima ljudi ob sebi.

Dobra skupina za samopomoč je tista, ki z različnimi dejavnostmi omogoča doživljanje lepih trenutkov, je dober preventivni odgovor na problem osamljenih ljudi.

Značilnosti stanovalcev doma so, da so bolj pasivni in velikokrat vsestransko onemogli, zato skupine za samopomoč v domovih zahtevajo več pobude in dejavnosti od voditeljev.

Osemnajst požrtvovalnih in človekoljubnih upokojenih voditeljic skupin za samopomoč v obliki skupinskih srečanj vsak teden skrbi za dobro voljo stanovalcev in s svojo vedrino prinašajo svežino v naš dom.

Neobremenjene z domskimi zadevami in hišnim redom začnejo pogovor tam, kjer je lepo, kar bolni in obremenjeni stanovalci potrebujejo, zato srečanja skupin nikoli ne zamudijo.

Poleg skupinskih srečanj voditeljice skupin prihajajo na obiske k stanovalcem v njihove sobe, peljejo jih z vozički na sprehode in na izlete.

Prostovoljnemu delu poseben pomen daje študentka socialnega dela, ki že šest let obiskuje svojo »novo« babico, ki jo je spoznala v našem domu še kot dijakinja srednje medicinske šole. Veliko mladih pa prihaja na obiske v okviru prostovoljnih šolskih dejavnosti.

Prostovoljke nam vedno polepšajo dan

Duhovna oskrba v domu

Odhod v dom je lahko za človeka travmatičen dogodek. Odtujitev od domačega kraja, znane okolice, prijateljev in nenazadnje starost, nebogljenost in bolezen lahko povzročijo v človeku hudo osamljenost in stisko. Pogosto človeku v tem obdobju preostane le še vera, ki mu daje tolažbo, moči in volje.

V domu znamo prisluhniti tudi tem potrebam, zato je našim stanovalcem na voljo naslednja duhovna oskrba:

- vsak prvi petek in ob večjih praznikih je v domu sv. Maša;
- vsak dan poteka molitvena skupina, enkrat tedensko pa verska skupina, obe vodijo prostovoljci;
- vsako soboto imajo stanovalci možnost osebnega pogovora z duhovnikom (sv. spoved, sv. obhajilo);
- za individualno molitev je v domu na voljo kapela sv. Križa, ki je vedno odprta;
- ob vsakem trenutku pa je na željo stanovalcev ali njihovih svojcev na voljo duhovnik za sprejem zakramentov (bolniško maziljenje) po telefonu (04) 592 42 00 ali 041 752 970.

V kapeli Sv.Križa

DRUŽABNO ŽIVLJENJE

Kaj nam polepša dan ...

»Smo po svoje zelo zaposleni, ker vodstvo skrbi tudi za nas, da smo aktivni, da hodimo, delamo ročna dela. Vsak dan imamo nekaj: enkrat rešujemo križanko, enkrat je verska skupina, enkrat pevska, en dan imamo skupine za samopomoč; tako da smo tekom celega tedna nekje zaposleni. In se dobro počutimo; veste, človek se počuti, da je še nekaj vreden. Imamo tudi šolo za spomin; vedno lahko še nekaj delaš in si prisoten. Ker si tam, se morajo tudi možgani dati malo na preprih in to je za nas enkratno. Pa izlete imamo, imamo sladoleдни piknik, češnjev piknik, kostanjev piknik. Vozijo nas na izlete, to pa ločeno, a ne. Tisti, ki so na vozičkih, gredo za sebe, ker jih je pač veliko; tisti, ki smo pa še kar pokretni, pa za sebe. Tako, da hudo nam ni.«

(vtisi stanovalke Angelce Meglič, l. 2003)

Družabne aktivnosti, ki potekajo v domu skozi leto, dajejo življenju v domu neko polnost, pozitivno naravnost, smiselnost, razbijajo tesnobo, odganjajo slabo voljo ter bivanjsko praznino, kateri so stari ljudje mnogokrat podvrženi.

Skozi vsa leta obstoja doma smo skušali prisluhniti željam stanovalcev ter vabili na nastope kulturno – umetniške skupine in posameznike, ki so bile po okusu starejše populacije. Take prireditve so most med življenjem v domu in zunanjim svetom, rušijo stereotipno podobo »hiralnice« in hkrati ustvarjajo del središča kulturnega življenja kraja.

Skupinske družabne aktivnosti so postale z leti vedno bolj pestre, prilagojene so željam in sposobnostim stanovalcev, tako fizičnim kot psihičnim.

Družabno življenje ponuja pisano paleto aktivnosti, kot so:

- kulturne prireditve
- ohranjanje kulturne dediščine
- izleti stanovalcev
- sladoleдни dnevi, kostanjevi dnevi
- praznovanje rojstnih dni
- sodelovanje v projektu povezovanja stanovalcev gorenjskih domov
- piknik s svojci
- ure za zdravje
- sestanki s stanovalci

- medgeneracijske povezave
- skupinske aktivnosti (skupine za samopomoč, kuharska skupina, literarna skupina, skupina za zdravo življenje, ustvarjalne delavnice, skupno reševanje križank in linga, tombola, pevska skupina, skupina za globinsko sprostitev, verska skupina, molitvena skupina, skupinska telovadba, skupina za trening spominskih funkcij,...)

Nastopi pevskih zborov

Pustno rajanje z otroki

Na hipodromu pod Lescami

Poleteli smo z Aero-taksijem

Spoznavamo kulturno dediščino

Na križarjenju ob slovenski obali

Srečanja skupin stanovalcev iz šestih domov na Gorenjskem

Že od leta 1999, ko je bilo mednarodno leto starejših, se v okviru projekta delovnih terapevtov srečujejo stanovalci iz kranjskega, škofjeloškega, preddvorskega, radovljiškega, jeseniškega in tržiškega doma. Na leto je šest srečanj, vsakič drugače in z drugačnim programom. Zaradi lažje organizacije in prostorskih zmožnosti domov se srečanja udeležijo trije stanovalci iz vsakega doma v spremstvu delovne te-

Športni dan ob balinanju

rapevte. Programi srečanj so različni: ustvarjalne delavnice, ogled različnih krajev, športna tekmovanja, miselne in družabne igre. Pri ustvarjalnih srečanjih so med drugim izdelovali slike iz barvnega peska, okraske in svečke iz čebeljega voska, velikonočne pirhe, semenke, dražgoške kruhke...

Izdelovali smo Dražgoške kruhke...

Ogledali so si Dolžanovo sotesko, Škofjo Loko, Kranjsko Goro, Čebelarski muzej v Radovljici....

Kljub letom so izvedli športna tekmovanja, tekmovanja v šahu, biljardu in balinanju, celo jahanje jim je šlo od nog.

Vsi sodelujoči so mnenja, da je to zelo lepa in koristna oblika druženja in spoznavanja novih ljudi, idej in krajev, ob takšnih srečanjih pa radi primerjajo tudi bivanje v drugih domovih.

Ena od naših devetdeset-letnikov

Rojstni dnevi

Vsak stanovalec doma za svoj rojstni dan prejme cvet in bonboniero, vsak drugi mesec pa pripravimo skupno praznovanje rojstnih dni. Ob glasbi, plesu, dobri kapljici, torti iz domače kuhinje in klepetu urica veselega druženja hitro mine. Že nekaj let praznovanja spremlja kitarist Frenk Bobič. Našim stanovalcem pa je posvetil tudi pesem za uvod v praznovanje:

*Glej, no glej, kaj se zopet dogaja
Tukaj v domu »PETRA UZARJA«.
Morda nekdo svoj GOD obhaja?
Ali dva se ženita?*

*Ne nihče se danes ne bo ženil
In nihče ne bo godoval.
Saj danes spet je velik praznik,
spet nekdo bo praznoval...!*

*PRIJATELJI! Zdaj na zdravje vsi,
saj praznujete svoj rojstni dan!
In vino naj v kozarcih se iskri,
vsaka kapljica naj vas zopet pomladi!*

*Že torta zdaj bahavo se smehlja,
čeprav bo kmalu že razrezana.
In vsak naj košček izpolni željo to:
da drugo leto skupaj spet praznujemo!*

*PRIJATELJI! Zdaj na zdravje vsi,
saj praznujete svoj rojstni dan.
Naj v očeh vam iskra zažari
in naj sonce sveti vam še mnogo dni!*

ŽIVELI!

Avtor Frenk Bobič

Stanovalka Angela za svoj 100.
rojstni dan igra na berdo

Veselo praznovanje rojstnih dnevo

Za okrogle obletnice 90, 99, 100, 101, 102 ... leti spretne stanovalke v delovni terapiji izvezejo prtiček z imenom slavljenca. Na dan praznovanja stanovalcu čestitajo delavci doma. Obvezen je lep šopek.

Za 100-letnike, ki so še zdravi, je v avli pripravljeno posebno praznovanje. Povabljeni so stanovalci, svojci, župan, predstavniki društva upokojencev, delavci doma in novinarji.

Pevski zbor stanovalcev

V Domu je prvi zbor stanovalcev l. 1984 vodila direktorica Doma ga. Ana Marija Hafner. Pevci so se srečevali in prepevali narodne pesmi vsak ponedeljek zvečer v jedilnici Doma. Zborovodja je petje spremljala na domski klavir. Leta 1995 je zborček pod vodstvom prostovoljke Filipine Ležaja prvič sodeloval na srečanju pevskih zborov socialnih zavodov Slovenije. V naslednjih letih so se voditeljice zbora menjavale. Zbor si je izbral ime Slavčki. Sodelovali so na prireditvah v Domu, na revijah pevskih zborov socialnih zavodov Slovenije. Zadnja leta so za nastop glasove združili s stanovalci DSO Kranj in DSO Preddvor.

Kdor poje rad, ostane mlad

Obisk štirih stanovalcev Doma Petra Uzarja v Domu upokojencev Šmarje pri Jelšah

Poskusili smo nekaj novega - zamenjali smo stanovalce dveh domov za starejše.

V septembru 2003 smo gostili štiri stanovalce iz Doma Šmarje pri Jelšah, štirje naši stanovalci pa so »počitnice« preživeli v njihovem domu.

Stanovalci iz Šmarij pri nas

Naši stanovalci v Šmarjah

»Sem tako presenečena, da sem v tej tretji življenjski dobi doživela ta od-dih in to tako daleč od Trziča. Veliko se mi je razširilo obzorje, ker je tukaj tako lepa, valovita pokrajina. Jaz sem namreč iz Trziča, pod Storžičem doma, tam gor pri nas so pa le hribi in gore. In to je zame presenečenje, kako je svet lep, kjerkoli, samo da ga vidiš s pravimi očmi. Vsak dan smo se peljali nekam na izlet in vsak dan je bilo novo doživetje.«

(... je svoj vtis po povratku strnila stanovalka Angelca Meglič)

»Potem so nam podelili sobe tistih, ki so šli k nam v Trzič na počitnice, nam pokazali, kje bomo spali teh nekaj dni, kar bomo tukaj. Tako, da je bilo zelo, zelo lepo, prijazno vzdušje. Nismo pričakovali kaj takega, takega lepega toplega spre-

jema. Naslednji dan so nas peljali z avtom na ogled cerkve, ki je bila zgrajena pred približno 500 leti. Ima čudovito fresko, z zlatom prevlečene svetnike, pa tiste angelčke. Tako krasne cerkve jaz še nisem videl, čeprav sem bil tudi že v Rimu, kjer so bile lepe cerkve. Videli smo tudi najstarejšo lekarno v Sloveniji, ki nam jo je pokazal gospod Papter; tam sem še ena fina zdravila kupil. Tako, da ima lekarna zelo, zelo zanimive zadeve; nisem pričakoval, da bom kaj takega videl.«

(...je stanovalko dopolnil Viktor Intihar)

Izleti

Stanovalci Doma se skupaj z delavci, prostovoljci in včasih s svojci najmanj dvakrat letno podajo na izlet po Sloveniji. Obiskali smo že Izolo ter se peljali z ladjico ob slovenski obali, v Ljubljani smo si ogledali živalski vrt in grad, Postojno, Lipico in še bi lahko naštevali.

Da stanovalci, ki so odvisni od invalidskega vozička, ne bi bili prikrajšani, jim od leta 1999 organiziramo poldnevne izlete s prilagojenim avtobusom. Vsako leto se jih prijavi več in komaj čakajo, da je leto naokoli. Marsikdo ni pričakoval, da bo še kdaj videl Bled, Šobec, Brdo pri Kranju,

Potepanje po Izoli

Naše romanje na Brezje

v nepozabnem spominu pa je vsem ostal obisk bazilike na Brezjah, kjer je 56 stanovalcev v invalidskih vozičkih zasedlo skoraj pol cerkve.

Domski piknik stanovalcev in njihovih svojcev

Prvi piknik s stanovalci in njihovimi svojci je bil leta 1999. Zabaval nas je pevec Alberto Gregorič. Vsako leto je več udeležencev. Za prijetno vzdušje poskrbimo vsi delavci, prostovoljci, stanovalci, njihovi svojci in prijatelji ter povabljeni gostje. Župan Pavle Rupar pozdravi in obiše piknik vsako leto. Na topllem soncu, ob dišečih dobrotah z žara, glasbi, petju in družabnih igrah dopoldne še prehitro mine. Obvezen del piknika je žrebanje stanovalcev za mikavne nagrade, kot so: polet s helikopterjem do Kredarice in Sedmerih jezer, vožnja z »zapravljivčkom« po Tržiču, panoramska vožnja z letalom

nad Tržičem in Triglavom. Nekaj let je bil srečelov z nagradami, ki smo jih zbrali delavci Doma pri različnih donatorjih. Vedno je pester program: naj omenim modno revijo delavcev v starih oblačilih, nastop znanega ciganskega para Brajdič, zabavali so nas Vagabundi, mladi Štajerki Duo Venera, Mix Band, Čuki.

Utrip s piknika v atriju Doma

Ohranjanje kulturne dediščine

Vsako leto postavimo jaslice...

...pletemo cvetne butare...

Na to temo že nekaj let organiziramo razne delavnice, prireditve, razstave in ogled muzejev in naravnih lepot. V avli Doma smo prikazali: razstave izdelkov mojstrov domače obrti Jerneja in Mateja Kosmača, starih predmetov zbiratelja Ivana Sitarja, posameznih starih oblačil iz lastne zbirke Bojana Knifca, šušarskih predmetov, starih tržiških razglednic, fotografij verskih znamenj Cirila Velkavrha, Gregorjevih hišic - izdelali so jih otroci iz vrtca Deteljica in OŠ Bistrica, intarzije 80-letnega Ivana Bernika. Zadnjih nekaj let pa nam z veliko mero ljubezni in lastne ustvarjalnosti župnik Marinko Bilandžič postavi jaslice v avli doma, kjer jih občudujejo stanovalci doma kot tudi vsi obiskovalci.

Bili smo mojstri – ustvarjalci cvetnih butar - beganc, pirhov, dražgoških kruhkov, vezenin z narodnimi motivi, kuharji značilne jedi planinskih koč okoli Tržiča, imenovane »masovnek« in še bi lahko naštevali.

Tudi razlogov za prireditve je vedno dovolj: pokopali smo Pusta in tolažili njegovo vdovo in nepreskrbljene otroke, ogledali smo si modno revijo v starih oblačilih, ansambel "Suha špaga" ter "Rovtarje", ki so predstavili staro smučarsko opremo, pa so časovni stroj zavrteli nazaj v mladost.

....izdelujemo pisanice....

....in ker smo tako pridni, nas obiše
Sv. Miklavž

Medgeneracijsko povezovanje

Srečanja starih in mladih potekajo občasno vse leto, vendar le po nekaj ur. Nasmeih na obrazu starejših ljudi nam pove, da se veselijo srečanj z otroki. Ta srečanja so v različnih oblikah:

- delavnice, kot so pletenje cvetnih butar in adventnih venčkov, izdelovanje voščilnic in dekoracij;
- kulturni nastopi (otroške folklorne skupine, pevski zbori, dramske skupine, glasbene skupine);
- individualni obiski (prostovoljke - dijakinje Srednje zdravstvene šole in Trgovske šole);
- skupinski obiski otrok iz vrtca, osnovne šole, glasbene šole, veroučnih skupin in še bi lahko naštevali;
- razstave izdelkov otrok iz osnovnih šol, vrtcev, srednjih šol, varstveno delovnega centra;
- družabna srečanja, kot so poleti sladoledni dnevi, jeseni kostanjev piknik.

Ustvarjali smo skupaj z otroki

DOMSKA KAVARNA

Prijeten prostor, ki je namenjen stanovalcem ter njihovim svojcem, nikoli ne sameva. Ob toplih napitkih, ki si jih lahko privoščijo iz avtomata, v miru posedijo, preberejo dnevni časopis ali se pogovorijo, saj prostor omogoča zasebnost tudi tistim stanovalcem, ki nimajo svoje sobe. Je tudi idealen prostor za zbiranje stanovalcev pred obroki, kar ponudi možnost za druženje in spoznavanje.

DOMSKA KNJIŽNICA

Stanovalci, ljubitelji pisane besede, lahko enkrat tedensko obišejo knjižnico, ki deluje kot potujoča knjižnica v okviru občinske knjižnice.

Z leti obstoja doma pa se je nakopičilo kar nekaj knjižnega gradiva, ki so nam ga podarili svojci in krajani, skrb zanj pa je prevzela delovna terapija. Te knjige so stanovalcem, ki še radi posežejo po njih, na voljo ob vsakem času.

ČAJNE KUHINJE

Popoldanska kavica

Na vsakem od oddelkov v domu je čajna kuhinja, kjer si stanovalci lahko sami pripravijo manjše priboljške (kava, čaji, ...). Vsak od stanovalcev ima po želji v čajni kuhinji svojo omarico za stvari, ki jih potrebuje za pripravo priboljškov.

Čajne kuhinje služijo tudi kot dnevni prostori, v njih nahajajo TV sprejemniki za tiste stanovalce, ki nimajo svojih, pogosto pa se stanovalci v čajnih kuhinjah tudi družijo z namenom, da si skupaj ogledajo kakšno od

oddaj ali pa je to še en kotiček za pogovor ob kavi.

Poleg tega v njih potekajo tudi razne skupinske aktivnosti, ki so organizirane v okviru delovne terapije (literarna skupina, skupinska telovadba, pevska skupina, ustvarjalne delavnice, kuharska skupina,...)

Družabno dopoldne na skupini »Upanje«

Srečanje ob kavi skupine »marjetic«

Pomenek ob zanimivi knjigi

Izlet v Kranjsko goro

»Zdaj sem končno na konju«

»Suha špaga« se predstavi

Tudi v naši prestolnici je lepo

Hladimo se s sladoledom

Popoldan pa preživimo po svoje

Zaslužena nagrada najboljši reševalki križank

Novoletni ples stanovalcev z delavci

Nepozabni trenutki pod Košuto

»Brez nas ni Kostanjevega dneva«

Ustvarjamo skupaj

Nastop šolanih psov Kinološkega društva Tržič

Utrinek s srečanja pevskih zborov v Velenju

DOMSKI NAJ...

- Najstarejši stanovalci

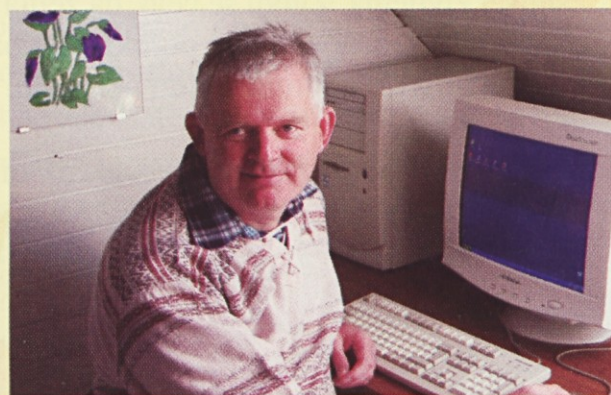
V 25 letih je v domu bivalo nekaj stanovalcev, ki so dočakali častitljivih 100 let in več. To so bili: Josipina Grom – 100 let, Pavla Šlibar – 100 let, Anton Zaplotnik – 102 leti. S svojo dobro voljo in s 100 leti nas pa še vedno razveseljuje Angela Bertoncelj.

»Naš Tonček« za svoj 102. rojstni dan

- Najdaljši staž bivanja v domu

Najdlje in sicer od 16.1.1981 v domu biva stanovalec, ki ga lahko ocenimo kot najbolj vitalnega, na dan naredi največ kilometrov, poznajo ga vsi v Domu in Tržiču, je vedno prijazen, vljuden in dobrovoljen in sploh se mu že na daleč vidi, da je Dom Petra Uzarja resnično njegov pravi dom.

»Od nekdaj obožujem računalnik!«

- Najdaljši delovni staž

Metka Brejc, ki dela v domu kot negovalka že vseh 25 let, je prestopila njegov prag 1. marca 1980, ko je bilo treba dom še pripraviti na prihod prvih stanovalcev. V vseh teh letih ni izgubila prijaznosti in toplega človeškega odnosa do vseh stanovalcev.

Sama pravi, da je vsak stanovalac posebej zanjo knjiga, ki jo bere na poseben način in s posebnim spoštovanjem.

Letos praznujejo 25-letni delovni staž v domu še:

- Tatjana Gosar 16. 3. 1980
- Jožica Meglič 16. 6. 1980
- Franc Ajdovec 18. 6. 1980
- Marija Aljančič 16.10.1980

Pet najbolj vztrajnih

- Naj dogodki

• **Poroke** -Dom je ustanova, v kateri biva mnogo osamljenih ljudi, hkrati pa nudi neomajne možnosti druženja. Pogosto se zgodi, da se v jeseni življenja najmeta dva človeka, med katerima vzklije ljubezen, ki temelji na medsebojnem spoštovanju in prijateljstvu, drug drugemu sta si v oporo ter tako najmeta nov smisel življenja. Zgodi se celo, da želita to, na novo odkrito ljubezen, okronati s poroko. Tako smo praznovali dve poroki. Ker pa v dom prihajajo tudi zakonski pari, smo imeli čast prisostvovati trem zlatim porokam.

Najinih 50 let skupnega življenja

Uradno sva stopila na skupno življenjsko pot

• **Najlepši izleti** - Večina naših stanovalcev so veliki ljubitelji narave in gora. Mnogo je takih, ki so velik del svojega življenja posvetili goram, nato

Pristanek ob koči pri Sedmerih jezerih

pa se znajdejo v obdobju življenja, ko jih lahko opazujejo samo še od daleč. Dano nam je bilo, da smo te želje prebrali v njihovih očeh ter jim s pomočjo sponzorjev omogočili, da so občutili naše vršace od

Na nadmorski višini 2514 metrov

blizu. Organiziralismo tako helikop-terski prevoz na Kredarico ter do Koče pri Sedmerih jezerih ter še nekaj krajših izletov s kombijem na Kofce pod Košuto. Vtisi so bili nepozabni.

● Najlepša praznovanja rojstnih dni

stoletnikov – Praznovali smo častitljive jubileje dveh stoletnikov in sicer v januarju 2003 je praznoval Anton Zaplotnik, »naš Tonček«, kot smo mu radi rekli. Njegova dobra volja je bila zelo nalezljiva in na dan praznovanja je zaplesal kar na mizi. V mesecu maju 2004 pa je praznovala Angela Bertoncelj, ki je po dolgih letih ponovno zaigrala na »berdo«.

Tako se pleše na mizi, ko si star 100 let

● Naj pridobitve za stanovalce (kapelica, dvigalo)

Blagoslov kapelice ob otvoritvi

Otvoritev prenovljenega dvigala

V septembru leta 2002 je bila ob pomoči Občine Trzič in Župnijskega doma Marije Goreti zgrajena kapelica »Svetega Križa«, ki jo je blagoslovil sam takratni nadškof in metropolit dr. Franc Rode. V mesecu juniju 2004 pa je bila otvoritev težko pričakovanega dvigala na desnem traktu doma, ki sedaj omogoča dostop v pritličje tudi stanovalcem iz drugega nadstropja.

● Naj modna revija

Na pikniku stanovalcev in njihovih svojcev smo v letu 2000, pod vodstvom gospe Ane Žorž iz Škofje Loke, navdušene zbiralke starih predmetov in oblačil, pripravili modno revijo prav posebne vrste. Na modni reviji so bila prikazana stara oblačila, ki so jih nosili moški in ženske v 19. in začetku 20. stoletja, »manekeni in manekenke« pa so prihajali iz vrst

Oh, kje so tisti časi...

zaposlenih našega doma, ki so oblačila s ponosom prikazali vsem prisotnim na pikniku, ki so modno revijo z velikim občudovanjem spremljali.

● **Naj potegavščina** - Prvi april je vedno priložnost, da prinesemo v dom še več dobre volje in smeha kot sicer, pa tudi idej nikoli ne zmanjka. Tako se je zgodilo, da so bile bolničarke nekega prvoaprilskega dneva še posebno navihane in so vodji negovalne enote stisnile v roko listek s telefonsko številko gospoda Jazbeca, češ da mora nujno poklicati sina nekega našega stanovalca. Seveda, ker je bila zadeva prikazana kot zelo nujna, »gospod šef« teče hitro do prvega telefona ter zavrti napisano telefonsko številko, na drugi strani pa se oglasi: »Dober dan, živalski vrt, želite prosim!« Smeha na račun te potegavščine je še danes dovolj.

● Naj anekdoti

Svojci naše stanovalke

»Zelo smo razočarani nad domom. Mama je že dva meseca pri vas pa še sedaj ne hodi sama«.

Stanovalka, konec aprila 2004

»A greš ti tud u Europo«, vpraša stanovalka sosedo.

»Ja tud, sej gremo vsi!«, odgovori gospa.

»Ja kdaj bomo pa nazaj prišli?«

● Naj upokojitev

Odhod v pokoj z zapravljivčkom in po rdeči preprogi

Vestna in požrtvovalna delavka, ki je med prvimi kot negovalka prestopila prag doma, se je po več kot 24. letih upokojila spomladi 2004. Zaključek, ki je izkazoval

In odplesala je v zasluženi »penzion«

spoštovanje s strani vseh delavcev in stanovalcev doma, je bil res slovesen. Zapravljivček, s katerim se je pripeljala na poslovilno zabavo, rdeča preproga, prisrčen program ter kup daril so izražali neizmerno hvaležnost za vse delo in dobro voljo, ki jo je izkazovala obenem pa tudi malo obžalovanja, da nas zapušča.

A v želji naj čim bolj uživa zasluženi pokoj je bilo izraženo povabilo, naj se med nas vrne kot prostovoljka.

Njen življenjski moto je: ljubi, dajaj in odpuščaj – kar boš sejal, to boš žel...

DOMSKA VRATA SO ODPRTA...

Razstave

Z namenom približati umetnost stanovalcem, smo v sodelovanju z Društvom likovnikov Ljubljana, ki se je začelo leta 2001, pod mentorstvom Jožeta Vogelnika organizirali že dve slikarski koloniji in redne razstave

različnih likovnih del številnih amaterskih in profesionalnih umetnikov ter fotografske razstave. Poleg likovnih izdelkov so v domu pogosto razstavljeni tudi drugi zanimivi predmeti iz zbirk raznih zbirateljev starih predmetov in oblikovalcev (stari gospodinjski pripomočki, stare razglednice, glinene narodne noše ...).

Svoje umetniške stvaritve radi postavijo na ogled tudi učenci šol, vrtcev, varstveno delovnih centrov, posamezniki, ki se ljubiteljsko ali profesionalno ukvarjajo z umetnostjo.

Prireditve

V domu se mesečno odvijajo številni nastopi različnih kulturno umetniških skupin in posameznikov, tako amaterjev kot profesionalcev. V zimskem času so prireditve v avli Doma ali na mansardi. Poleti ob lepem vremenu se zberemo zunaj na dvorišču ali v atriju Doma. Nekaj prireditev je vsako leto že tradicionalnih: pustovanje in no-

Priložnostni domski orkester nastopa

Stane Mancini med nami

voletno praznovanje, kostanjev dan z različnimi glasbenimi gosti, ob mednarodnem letu starejših nastop pevskega zbora Društva upokojencev Tržič, nastop gojencev glasbene šole Tržič ob materinskem dnevu. Veliko je nastopov raznih pevskih zborov, folklornih skupin, glasbenikov, potopisna predavanja s predvajanjem diapozitivov raznih svetovnih popotnikov,

Otroška folklorna skupina se predstavi

skupna srečanja skupin za samopomoč z gosti. Naj omenimo le nekaj znanih gostov, ki so polepšali dneve stanovalcem: Stane Mancini, Rado Pančur, Joži Kališnik, Alberto Gregorič, Sonja Gabersček, Neža Maurer, Vid Pečjak, Bogdan A. Novak, Tone Partljič, ... pa še bi lahko naštevali.

POVEZAVE Z DRUGIMI INSTITUCIJAMI IN DRUŠTVI

Vrtci, šole, varstveno delovni centri

Srečanja starih in mladih potekajo občasno vse leto. Nasmeh na obrazu starejših ljudi nam pove, da se veselijo srečanj z otroki. Ta srečanja so v različnih oblikah:

- tradicionalni obisk otrok iz vrtca ob dnevu žena, ter otrok iz glasbene šole ob materinskem dnevu;
- ustvarjalne delavnice kot so pletenje cvetnih butar in adventnih venčkov, izdelovanje voščilnic in dekoracij, ...kjer stanovalci skupaj z otroki izražajo svoje skrite talente;
- kulturni nastopi (otroške folklorne skupine, pevski zbori, dramske skupine, glasbene skupine);
- individualni obiski (prostovoljke
- dijakinje Srednje zdravstvene šole in Trgovske šole);
- skupinski obiski otrok iz vrtca, osnovne šole, glasbene šole, veroučnih skupin in še bi lahko naštevali;

Kostanjev dan z otroki iz vrtca

Otroci iz šole so nam zaigrali igrico

- družabna srečanja z otroki na poletnih sladolednih dnevih, jesenskih kostanjevih piknikih;
- kulturni nastopi varovancev varstveno delovnih centrov iz Kranja in Tržiča.

Radi se nam predstavijo tudi varovanci varstveno delovnih centrov

DRUŠTVA

Društvo upokojencev

Povezava z društvom upokojencev obstaja od vsega začetka samega obstoja doma, saj je društvo veliko pripomoglo k temu, da se je dom sploh začel graditi, zato je ta naveza tako rekoč »materinska«. Veliko naših stanovalcev je članov društva. Vodstvo DU s Petrom Belharjem na čelu vsako leto obišče stanovalce doma in vsakega posebej ob mednarodnem dnevu starih ter ob novem letu, za vse stanovalce pa društvo pripravi še kulturni program, v katerem nastopi Pevski zbor društva upokojencev Tržič pod taktirko Francija Šarabona. Poleg tega vodstvo društva obišče in obdari tudi tiste stanovalce, ki praznujejo visoke starostne jubileje.

Obisk predstavnikov Društva upokojencev ob mednarodnem dnevu starih

Klub bolnikov po možganski kapi

V prostorih doma se mesečno sestajajo člani lokalnega društva bolnikov po možganski kapi pod imenom »KAPLJA«. Društvo deluje pod okriljem slovenske zveze društev bolnikov po kapi. V društvo so vključeni tudi stanovalci našega doma.

Dejavnost kluba je usmerjena k ohranjanju socialnih stikov, obnovitvenim rehabilitacijam ter ponovni integraciji v širšo družbeno skupnost v čim večji možni meri. Njihov moto je: »Če si od kapi zadet, se še ni podrl svet!«

Predstavitve Društva bolnikov po možganski kapi

Društvo sladkornih bolnikov

Društvo diabetikov Tržič tesno sodeluje z našim domom. Stanovalci s sladkorno boleznijo so vključeni v njihovo sredino. Družijo se na strokovnih izobraževanjih, kuharskih delavnicah, izletih, rekreativnih srečanjih in informativnih urah.

Cilj društva je vključiti stanovalce našega doma v prizadevanja za čim bolj kakovostno in samostojno življenje.

Društvo invalidov

Tudi to društvo ima svoje člane v našem domu, zato predstavniki tega društva redno obiskujejo naše stanovalce ob novem letu in vsakega posebej poskušajo razveseliti s paketom dobrot. Večkrat so v domu organizirali tudi razne kulturne programe, na zunanje prireditve pa redno povabijo tudi naše stanovalce.

Družabno srečanje članov Zveze borcev

Zveza borcev

Predstavniki zveze borcev obiščejo naše stanovalce ob novem letu ter ob dnevu žena, kjer ob harmoniki naše stanovalke Angele Vidmar ubrano zapojejo partizanske pesmi in obujajo spomine.

Literarni večer s Tonetom Partljičem ter predsednikoma krajevnih skupnosti Bistrica in Kovor

Krajevne skupnosti

Predsednika krajevnih skupnosti Bistrica in Kovor ter njihovi predstavniki so tudi pogosti gosti v našem domu. Naših stanovalcev se spomnijo zlasti ob novem letu, ob mednarodnem dnevu starih ter ob kulturnem prazniku s kulturnimi nastopi ali individualnimi obiski.

Karitas

Redni gostje so otroci iz Karitas Križe, ki že nekaj let ob Sv. Miklavžu uprizorijo igrico na to temo, stanovalce pa obišče tudi Sv. Miklavž. Predstavniki Karitasa Tržič skupaj z županom obdarijo naše stanovalce ob novem letu, vedno pa pripravijo tudi zanimiv kulturni program. Nepozaben je bil za naše stanovalce novoletni koncert s Stanetom Vidmarjem.

Rekreacija zunanjih upokojenk

Na prehodu mansardnega dela doma od oktobra do junija dvakrat tedensko poteka telesna vadba skupine zunanjih upokojenk.

Skupina se je izoblikovala pred 19 leti na pobudo prve direktorice doma Ane Marije Hafner. Sprva je potekala vadba v dveh skupinah, nato pa se je druga skupina ločila in si našla prostor v bivši »sokolnici«. Število udeleženk se je iz leta v leto povečevalo, tako da šteje danes skupina od 15 – 20, včasih pa tudi do 25 navdušenih rekreativk.

V začetku je skupino vodila fizioterapevtka, ki je bila zaposlena v domu, sčasoma pa je organizacijo in vodenje vadbe prevzela ena od udeleženk rekreativne skupine.

V vseh teh letih se je nabralo že veliko lepih spominov in doživetij. Same pravijo, da kdor se jim pridruži zlepa ne odneha, samo če mu to ne prepreči bolezen. Veliko jim pomeni, da imajo lahko svoj prostor za vadbo v našem domu, že zaradi same bližine, mnoge izmed njih pa po telovadbi izkoristijo za obiske svojcev, znancev ali prijateljev, ki bivajo v našem domu.

Ohranjamo večno mladost

KAJ JE POTREBNO VEDETI IN UPOŠTEVATI

Obiski

Dom je odprtega tipa. Obiski so možni vsak dan med 8. in 19. uro, v izjemnih primerih pa tudi izven teh ur, pri čemer naj obiskovalci ne motijo miru in počitka drugih stanovalcev.

Odsotnost iz doma

Odhajanje in prihajanje v Dom je neovirano uradno v času med 7. in 19. uro, dejansko pa vedno, ko je prisotna receptorka. Za prihode izven teh ur je potrebno pozvoniti pri vhodnih vratih. Na vaše zvonjenje se bo oglasila dežurna medicinska sestra. Zaželeno je, da oddelčno sestro predhodno obvestite na vaš predviden kasnejši prihod, kajti vedno obstaja bojazen in skrb, da se komu ni kaj zgodilo.

O daljših odsotnostih je potrebno predhodno obvestiti ambulanto doma in sestro v nadstropju, da se zagotovi tudi ustrezna terapija, obenem pa se za celodnevne odsotnosti pri obračunu oskrbnine odštejejo tudi stroški prehrane.

Ob odhodu in prihodu se je potrebno javiti receptorju, ki zabeleži odsotnost in sicer datum in uro odhoda iz doma in vrnitev v dom.

Obvestila, prošnje, želje, predlogi in pritožbe

Vsa obvestila za stanovalce in obiskovalce ter ceniki so obešeni na oglasni deski v avli doma.

Stanovalci kakor tudi svojci pa se lahko ob stiskah in težavah s prošnjami, željami, predlogi in pritožbami vedno obrnejo na socialno delavko, glavno sestro in direktorico doma, ki jim bomo pomagale rešiti problem ali pa bodo prošnje, želje in predloge posredovane

drugim službam v Domu.

Lahko pa svoje ideje anonimno pisno oddajo v domsko skrinjico, ki je obešena ob oglasni deski v avli doma.

Vrednostni predmeti in denar

Dom je odprtega tipa, zato Dom ne odgovarja za vrednostne predmete in denar, ki jih stanovalci hranijo v sobah. Svetujemo, da večje vsote denarja in vrednostne predmete hranite na varnem mestu izven Doma.

Halo me kdo sliši... V koraku s časom

Telefoniranje

Javna telefonska govornica je nameščena v pritličju doma. Stanovalci lahko telefonske kartice kupijo v recepciji, receptorka pa jim je tudi vedno pripravljena priskočiti na pomoč pri telefoniranju.

Telefonske govornice so nameščene tudi na oddelkih, kamor svojci lahko pokličejo stanovalce.

Večina stanovalcev pa koraka s časom sodobne tehnologije in uporabljajo mobilne telefone.

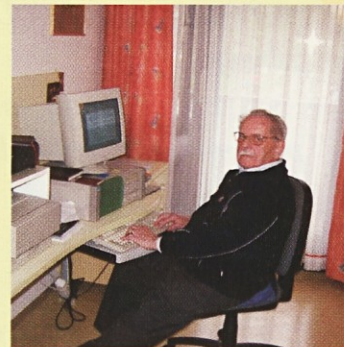
In kaj pri nas ni dovoljeno

- Hraniti golobov in potepuških živali – prepoved hranjenja velja tako na balkonih sob, pred Domom in v parku Doma,
- Kaditi v prostorih, ki so namenjeni nekadilcem (kajenje je dovoljeno le v prostorih, ki so za to posebej označeni),
- Kaditi v sobah,
- Metati različne predmete preko balkonov (hrano, papir, zlivati vodo,...)
- Obdarovati zaposlene z denarjem in vrednostnimi predmeti,
- V sobah uporabljati grelna telesa (likalnike, kuhalnike, peči, sveče,...).

PRAVICE STAREJŠIH

Izhajajoč iz načel Programa razvoja varstva starejših oseb na področju socialnega varstva do l. 2005, starost ne sme biti diskriminatorni faktor. Pri načrtovanju in uvajanju novih storitev morajo imeti uporabniki možnost s svojim mnenjem in predlogi vplivati na vrsto in kvaliteto storitev, katere morajo biti prilagojene socialnim, zdravstvenim in kulturnim značilnostim prebivalcev.

Predsednik odbora stanovalcev pri delu

Ko govorimo o načelih varstva starejših pa nikakor ne smemo prezreti pravic, ki jih starejši imajo. Gre za vrsto posebnih etičnih načel, ki razjasnijo, kaj je ustrezno ravnanje s starimi ljudmi.

»Deset načel za dobro ravnanje s starimi«,
(Pravice starejših v desetih načelih, Vzajemna 2001),
ki se začenjajo z »vsak ima pravico do...«:

1. dostojnega življenja: vsak star človek ima pravico izbrati svoj način življenja, vsi, ki zanj skrbijo, pa morajo to izbiro podpreti in spoštovati. To pomeni spoštovanje starostnikove neodvisnosti, dajanje pomoči in opore, kadar jo potrebuje ter sodelovanje pri iskanju rešitev in različnih možnosti. Živeti dostojno pomeni živeti dobro telesno počutje ter potrebno finančno varnost.

2. samostojnega odločanja: ne glede na starost ima vsak pravico odločati o svojih osebnih zadevah. Da se lahko odloči, pa ima pravico do informacij, ki jih potrebuje.

3. lastnega življenjskega sloga: vsak star človek ima bogate življenjske izkušnje in kulturno okolje, ki je vplivalo nanj. Vsak star človek je enovita oseba s svojim sistemom vrednot, s svojimi navadami, običaji in lastnostmi, ki smo jih dolžni spoštovati.

4. zasebnosti: osebe, ki skrbijo za starejše, so dolžne spoštovati njihovo zasebnost, ga sprejemati obzirno in z vsem spoštovanjem

5. ustrezne obravnave: pomeni upoštevanje starostnikove življenjske poti in kulturnih razlik. Spoštovanje se mora kazati v telesnem in čustvenem ravnanju osebja, v njihovih besednih in nebesednih stikih s starim človekom.

6. dobre oskrbe: ko govorimo o dobri oskrbi, mislimo na strokovno nego, spodbujanje starejše osebe, da zase čim več naredi sama. Za to pa bi moralo starejšemu biti na voljo dovolj časa za določeno vrsto oskrbe. Ob vsej skrbi pa nikoli ne smemo pozabiti na spoštljivo ravnanje, ki ne sme prenehati niti tedaj, ko se morda starostnik tega ne zaveda več

7. prijaznega življenjskega okolja: občutek varnosti, prijaznosti, sprejetosti,... staremu človeku zelo pripomore, da se tudi telesno bolje počuti.

---

8. usposobljenega in zadostnega negovalnega osebja: osebje, ki neguje starejšega, mora poleg strokovne usposobljenosti biti tudi etično neoporečno, imeti mora posluš za starejšega človeka, razumeti mora njihova čustva in z njimi potrpežljivo ravnati.

9. stikov s sorodniki in njihovimi najbližnjim prijatelji, če starejši to želi, mu ta stik moramo omogočiti. Dobri stiki s sorodniki lahko bistveno pripomorejo tudi k vzdrževanju zdravja.

10. dostojne smrti: za kakovostno življenje skrbimo do konca. Dostojna smrt pa pomeni ublažitev bolečin, tesnobe, olajšanje trpljenja. Dostojanstvo je treba spoštovati do konca.

Pri tem pa ne smemo ignorirati posameznikove osebnosti. Nihče namreč nima pravice staremu človeku, za katerega skrbi, vsiljevati svojega sistema vrednot, pa naj bo to sorodnik, prijatelj ali poklicni negovalec.

Če stanovalci doma in njihovimi zakoniti zastopniki s storitvami niso zadovoljni, se vedno lahko obrnejo na vodje služb ali na direktorico, kjer skušamo zadeve reševati sporazumno. Kadar pa sporazumno reševanje nikakor ni možno, nesporazume ali spore rešuje pristojno sodišče.

V veliko pomoč pri reševanju sprotnih težav ali uresničevanju želja in potreb stanovalcev je 9-članski odbor stanovalcev, katerega predsednik je 80-letni ing. Alojz Žibert, ki sam vodi tudi vse zapisnike.

DONATORJI

1. OBČINA TRŽIČ
2. LEKARNA DETELJICA, TRŽIČ
3. LEK d.d., LJUBLJANA
4. MEGLIČ BOŽIDAR s.p., MEGAL TRŽIČ
5. SENČILA BLED
6. DVIĞALA BARTOL LJUBLJANA
7. OMEGA d.o.o., RADOVLJICA
8. ŽUPNIJA sv. Marija Goretti, TRŽIČ - BISTRICA
9. TOSAMA, DOMŽALE
10. ŽITO GORENJKA d.d., LESCE
11. ELEKTRO GORENJSKA d.d., KRANJ
12. INFONET d.d., KRANJ
13. SAOP d.o.o., ŠEMPETER PRI NOVI GORICI
14. SIMPS'S d.o.o., TRZIN
15. BINDERAND d.o.o., VELIKE LAŠČE
16. PIK AS d.o.o., TRŽIČ
17. IVEC d.o.o., MARIBOR
18. ECOLAB d.o.o., MARIBOR
19. JURMES TRGOVINA d.o.o., ŠENTJUR
20. MERCATOR d.d., LJUBLJANA

*Vsem, ki polepšate našim stanovalcem bivanje v domu,
se iskreno zahvaljujemo.*

Zahvala tudi Občini Tržič in županu gospodu Pavlu Ruparju.

***Že svita se na vzhodu. Rojeva dan se iz noči.
Vsak dan je nova pot, je nov korak.
Še več: vsak dan je novo rojstvo, novo upanje.***

Izdajatelj in založnik:

Dom Petra Uzarja Tržič

Glavni in odgovorni urednik:

Mag. Zvonka Hočevar Šajatovič

Uredniški odbor:

Mag. Zvonka Hočevar Šajatovič

Marjeta Šumič

Mitja Šparovec

Judita Eržen

Ljupka Cahunek

Mateja Koprivnik

Fotografije in oblikovanje:

Mitja Šparovec

Marjeta Šumič

Ostali sodelujoči:

Simona Ušeničnik

Josipa Erdec

Franc Ajdovec,

Vesna Kleindienst

Silva Štiherl

Tatjana Gosar

Pavla Papler

Priprava, lektoriranje, teh. ureditev:

Andrej Žalar: Andrej Ernest Žaler s.p.

Oblikovanje, priprava za tisk in tisk:

Tiskarna KARA d.o.o., Kranj

Naklada:

1200 izvodov

Literatura in viri:

- Accetto B., Staranje, starost in starostno varstvo, Rdeči križ Slovenije, Ljubljana, 1968,
Accetto B., Starost in staranje, Osnove medicinske gerontologije, Cankarjeva založba, Ljubljana, 1987
Hočevar-Šajatovič Z., Podporni mehanizmi za ohranjanje avtonomije in individualnosti starega človeka, magistrsko delo, Kranj, 2001
Kragl V., Zgodovinski drobci župnije Tržič, Župni urad Tržič, Tržič, 1936
Mohorič I., Zgodovina industrije, gozdarstva in obrti v Tržiču, Mestni muzej Tržič, 1965
Pečjak V., Kam z mladimi starostniki, Glasnik Unesco, 2000
Petek M. in M., 50 let Društva upokojencev Tržič, Bilten, Tržič, 1998
Ramovš J., Kakovostna starost, Inštitut Antona Trstenjaka, Ljubljana, 2003
Vovk M., Slovenski domovi za stare ljudi, Urbanistični inštitut SR Slovenije, Ljubljana, 1983
Vzajemna 2001, Pravice starejših, Ljubljana, 2001

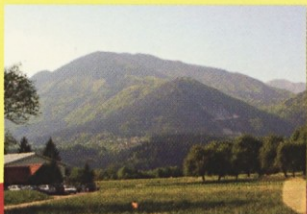
Ustni viri: Marija Petek, Draga Koren

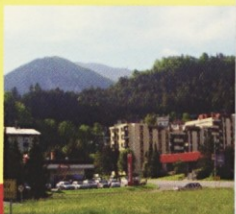

Dobrča

Bi

Depo
 sp 908TRŽIČ-Društvo
 POKLON jeseni
 2005
 061

 4003583
 COBISS

KNJARNICA TRŽIČ

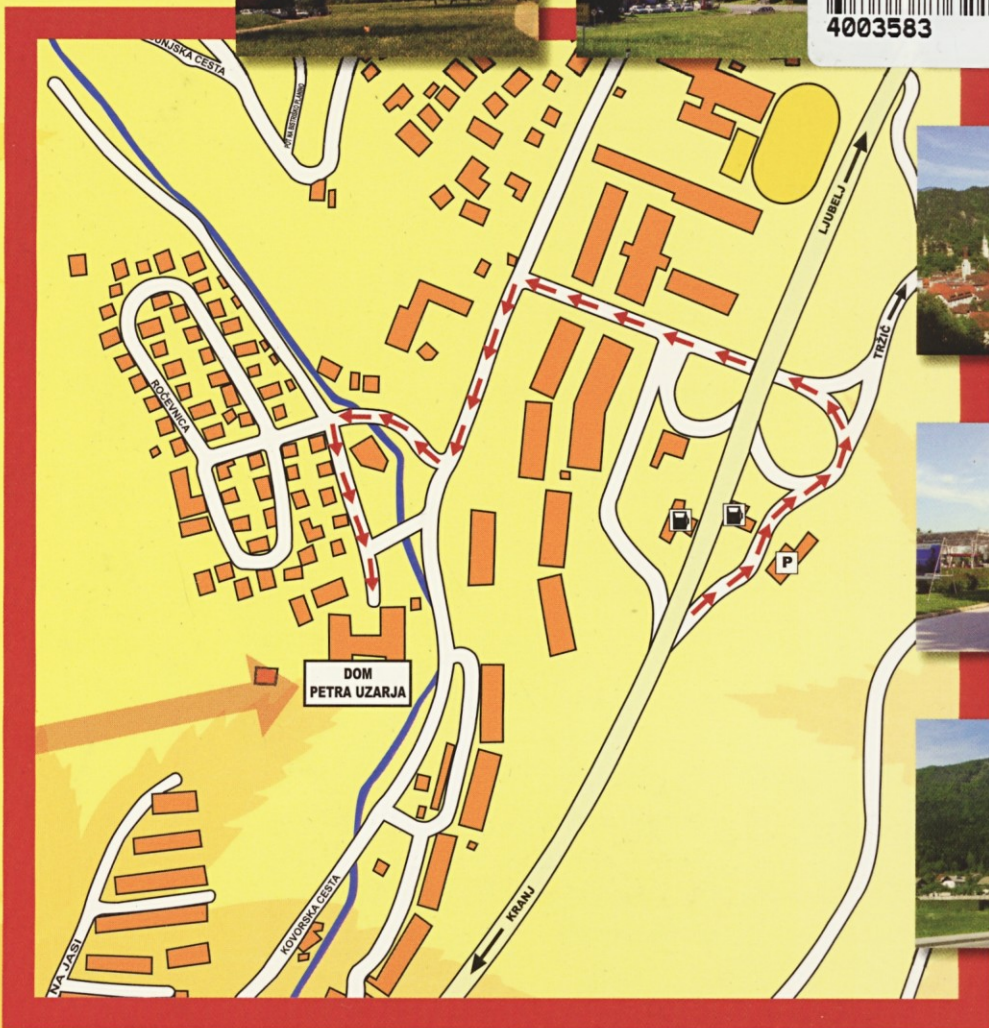
Tržič

Črpalna Bistrica

Kriška gora

TRŽIŠKI KOT

*Res je lep tržiški kot,
 z vseh strani z gorami obdan,
 le od juga odpira se ravan,
 na vzhodu Storžič nas pozdravlja,
 na zahodu to lepoto še Dobrčo popravlja,
 vmes globeli in pa drče,
 in razgledi, če se ti zahoče.*

*Poglej prijatelj še na sever,
 kjer Begunjščica naznanja,
 da Stol najvišji je v tem koti.*

Vili Perko